

Containerverstekelingen opgenomen in de collectie

Arthur E. Decae [honorair onderzoeker, Natuurhistorisch Museum Rotterdam; arthuriodek@me.com]

Kees Moeliker [conservator, Natuurhistorisch Museum Rotterdam; moeliker@hetnatuurhistorisch.nl]

Nu na jaren van economische crisis de eerste berichten over een voorzichtige aantrekkende van de wereldhandel verschijnen, duiken er ook berichten op over de invoer van 'gevaarlijke' spinners in Nederland. In hoeverre de twee verschijnselen met elkaar samenhangen is de vraag, maar het is duidelijk dat tropische spinnen reizend in handelscontainers ons land hebben bereikt. Wereldhandel is al sinds de Gouden Eeuw de belangrijkste weg waarlangs exotische planten en dieren ons land binnenkomen - en veel van onze welvaart is daaraan te danken - maar enige spinnen zien we toch liever niet komen. In het afgelopen najaar heeft Het Natuurhistorisch twee van dergelijke containerverstekelingen aan de collectie kunnen toevoegen.

▲ Bananenspin, volwassen vrouwtje (NMR 9939-06282), aangetroffen in container afkomstig uit China op terrein HST Groep, Enschede; 24 september 2013 (Kees Moeliker)

Uit China

De eerste van de twee kroop op 24 september 2013 levend uit een container op een bedrijventerrein in Enschede. De container, vol met kleding, was afkomstig uit China. De spin vervelde in Enschede en werd het museum mooi vers aangeboden. Vanuit haar jampotje heeft de spin de conservator nog een dag gemeen aangekeken, voordat hij de aanwinst in 70% alcohol veilig stelde (NMR 9939-06282). Het gaat om een volwassen vrouwtje van de bananenspin (*Heteropoda venatoria*), een forse (sub) tropische spinnensoort die sterk is in het opruimen van kakkerlakken en daarom een graag geziene gast in Chinese keukens. De naam bananenspin verwijst naar de wijze waarop ze meestal geïmporteerd worden: tussen bananen. In de collectie van Naturalis (Leiden) bevinden zich de eerste twee gevallen van invoer in Nederland, van voor 1948: in Bolsward met bananen, en Rotterdam, van een schip. (Van der Hammen 1949).

Paniek in de haven

De tweede importspin heeft een minder spectaculair uiterlijk, maar een veel slechtere reputatie dan de bananenspin. Het is de bruine weduwe (*Latrodectus geometricus*). Dit is een kleinere, nauwe verwant van de gevreesde zwarte weduwe (*Latrodectus mactans*). Net als de zwarte weduwe beschikt de bruine weduwe over een buitengewoon venijnig gif dat zowel ons zenuwstelsel als de werking van de bijrieten ernstig kan aantasten. Gelukkig is de bruine weduwe weinig agressief en is het, zowel in afmeting als in de hoeveelheid gif die ze produceert, een bescheiden spinnetje. Niettemin heeft de import van de bruine weduwe enorm veel commotie in de haven veroorzaakt toen er een clubje meevoer met een zuidvruchtentransport uit Zuid-Afrika en op 9 oktober 2013 met de DAL Stellenbosch in Rotterdam wilde afmeren.

Nog buitengaats ging een team van havenmedewerkers, spinnen-experts, ongediertebestrijders en inspecteurs van de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit de bruine weduwen te lijf. Uiteindelijk mocht de lading onder streng toezicht in de Waalhaven gelost worden en is de volksgezondheid nooit in gevaar geweest. Dankzij spinnenkenner Walter Getreuer (Serpo) kregen we een van de geruimde containerspinnen in bezit. Dit juveniele vrouwtje (NMR 9939-06281) past mooi in de verzameling Dode-dieren-met-een-verhaal.

▲ Bruine weduwe, juveniel vrouwtje (NMR 9939-06281), gevangen aan boord van DAL Stellenbosch in de Waalhaven, Rotterdam; 9 oktober 2013. (Kees Moeliker)

Fraaie geleedpotigen

Zowel de bananenspin als de bruine weduwe profiteren van de transportmogelijkheden die de wereldhandel ze biedt. Hierdoor veroveren ze langzaam maar zeker de wereld en zullen ze zich - hand in hand met global warming - in steeds meer landen vestigen. Beide spinnen zijn gelukkig fraaie geleedpotigen en vanuit dat oogpunt zeker een aanwinst voor onze relatief toch wat armetierig aandoende natuur. ◀

Literatuur

Van der Hammen, L., 1949 - Over levend naar Nederland getransporteerde exotische spinnen - Entomologische Berichten 12: 374